

خبرنامه انجمن ترویج علم ایران

زمستان 1401

دکتر بنفشه افتخاری
پژوهشگر مرکز ملی پژوهش‌های علمی فرانسه

دکتر کیوان الستی
عضو هیات علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

دکتر حسین شجاری
عضو هیات علمی موسسه پژوهش حکمت و فلسفه ایران

دکتر حنیف قلندری
عضو هیات علمی پژوهشکده تاریخ علم دانشگاه تهران

پژوهشکده تاریخ علم

نقش تاریخ علم در ترویج علوم پایه

سال بین‌المللی علوم پایه برای پیشرفت پایدار

دکتر یونس کرامتی

رئیس و عضو هیئت علمی پژوهشکده تاریخ علم دانشگاه تهران
دبیر نشست

سه شنبه ۱۱ بهمن ماه
ساعت ۱۴ تا ۱۷:۳۰ (به وقت تهران)

مکان: میدان ونک، خیابان ملاصدرا، خیابان شیرواز جنوبی، کوچه قائمی راد، مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

نشست «نقش تاریخ علم در ترویج علوم پایه» منتشر شد

انجمن ترویج علم ایران با همکاری کرسی یونسکو در ترویج علم و پژوهشکده تاریخ علم دانشگاه تهران نشست «نقش تاریخ علم در ترویج علوم پایه» را روز سه شنبه، ۱۱ بهمن ماه ۱۴۰۱ ساعت ۱۴ تا ۱۷:۳۰ به وقت تهران در مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار کرد. دکتر یونس کرامتی، رئیس و عضو هیئت علمی پژوهشکده تاریخ علم دانشگاه تهران، دکتر بنفشه افتخاری، پژوهشگر مرکز ملی پژوهش‌های علمی فرانسه، دکتر کیوان الستی، عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات سیاسی علمی کشور، دکتر حسن شجاری، عضو هیئت علمی موسسه پژوهش حکمت و فلسفه ایران و دکتر حنیف قلندری، عضو هیئت علمی پژوهشکده تاریخ علم دانشگاه تهران از سخنرانان این نشست بودند.

مراسم بیست و سومین دوره «جایزه ترویج علم ایران» برگزار شد

انجمن ترویج علم ایران در این مراسم که عصر پنج شنبه چهارم اسفند در محل سالن اجتماعات صندوق نوآوری و شکوفایی برگزار شد با اعطای تندیس و لوح سپاس از برگزیدگان امسال جایزه ترویج علم ایران تقدیر کرد.

در بیانیه جایزه ترویج علم سال ۱۴۰۱ آمده است: «امسال مراسم بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را در شرایطی برگزار می کنیم که جامعه بیش از هر زمان دیگر نیازمند عقلانیت، تفکر منطقی و انعطاف پذیری شناختی است. سازو کار رسیدن به این چنین جامعه ای درک اهمیت ترویج علم و تاکید بر آن است. علم با ویژگی اثبات پذیری، ابطال پذیری و تغییر پذیری جامعه را به سوی تفکر انتقادی، عدم پذیرش قالب های فرهنگی-اجتماعی و کنترل انسان ها بر زندگی و محیط خود هدایت می کند.

همگانی کردن آموزش فارغ از جنسیت و قوم و نژاد، به کارگیری شیوه های آموزش تحول آفرین، آگاهی بخشی از طریق رسانه ها و نهادهای مربوطه و ایجاد بستر گفتگو در باره موضوع های اساسی علمی می تواند از جمله راهکارهای توانمند سازی شناختی جامعه باشد.

یونسکو، امسال را سال جهانی علوم پایه اعلام کرده است. در کنار تاکید بر پیشرفت های قابل اهمیت در ریاضیات، فیزیک و شیمی، آن چه در حوزه علوم زیست شناسی رخ داده، قابل تامل است. تلاش های متخصصان و دانشمندان این حوزه، بیانگر توانایی انسان در تغییر پذیری در گستره حیات است.

یافته های فوق نشان داده است که انسان در تعامل با بافت مناسب و با یادگیری قدرت تغییر حتی در ساختار نورولوژیکی خود را دارد و می تواند ناتوانی خود را در یک زمینه با توانایی بخش دیگر جبران کند. این

به این معناست که سالمندی را نیابد پایان یادگیری دانست و کودکی که در یک بافت فقیر زندگی می کند فاقد توانایی رشد شناختی را ندارد.

از سوی دیگر یونسکو جامعه جهانی را دعوت کرده است تا دختران و زنان را به ادامه تحصیل در رشته های علوم، مهندسی، فناوری و ریاضیات ترغیب کنند.

در واقع هدف ورود زنان به حوزه هایی است که قبلاً مردانه شناخته شده بود و تلاش بر کاهش جنسیتی است که بر عدم توانایی دختران برای تحصیل در این رشته ها تاکید می کرد. خوشبختانه دختران ما در این رشته ها پیشرفت های قابل توجهی داشته اند که بخشی از آن مدیون آموزشگران زن و الگوهای موفق زنانه در این حوزه هاست.

باید به این نکته نیز توجه داشت که توسعه علمی برای هدایت جامعه به سوی صلح، آزادی و همدلی کافی نیست و حلقه مفقوده را باید در خرد و اخلاق جستجو کرد.

جامعه خردمند با تاکید بر تامل، مدارا و در نظرگرفتن مصالح همگانی همان جامعه ای است که در آن اخلاق مداری، نقدپذیری و ابرازگری حاکمیت خواهد داشت.

دنیای امروز، دنیای تغییر در سایه پیشرفت علم و فناوری است و انجمن ترویج علم ایران نیز با اعتقاد به این امر و با تاکید بر اخلاق و خردورزی تلاش کرده است تا با برگزاری رویدادها، نشست های و کارگاه های علمی سهم خود را در این تغییر ایفا کند و بدیهی است که همراهی و مشارکت سایر انجمن ها و نهادهای علمی رسیدن به این هدف را تسهیل خواهد کرد.»

دکتر اکرم قدیمی، رییس انجمن ترویج علم ایران هم طی سخنانی در این مراسم از ترویج علم به عنوان شاه کلید توسعه یاد کرد و گفت: در دنیای تخصصی شده امروز، ترویج علم ضرورت و محور توسعه کشورهاست و می تواند آنها را از بحران های مختلف نجات دهد.

عضو هیات علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی با اشاره به استمرار اهدای جوایز ترویج علم به مدت ۲۳ سال ابراز امیدواری کرد که این مسیر با حمایت دوستداران خرد و دانایی هر سال رونق بیشتری بگیرد.

وی در پایان سخنان خود از رونمایی از سایت جدید انجمن ترویج علم ایران خبر داد و اعلام کرد قرار است بوستانی در منطقه ۲۲ تهران به نام ترویج علم نامگذاری و برای هر برنده جایزه ترویج علم درختی به رسم یادبود کاشته شود.

در ادامه برگزیدگان بیست و سومین دوره جایزه انجمن ترویج علم ایران به شرح ذیل معرفی و تقدیر شدند:

یک عمر تلاش در حوزه ترویج علم

دکتر زهرا گویا

به پاس قدردانی از فعالیت ها و تلاش های پویا، تأثیرگذار، مسئولانه، هدفمند و همه جانبه، انسانی و اخلاقی در راستای گسترش علم و آموزش ریاضی در سطوح مختلف و به ویژه عموم جامعه با هدف

ترغیب افراد به دانش ریاضی و یادگیری آن، انتشار یافته های پژوهشی و برگزاری کارگاه ها و دوره های آموزشی پیوند دهنده این دانش ارزشمند با اجتماع، تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

دکتر سیما قاسمی

به پاس قدردانی از فعالیت ها و تلاش های پویا، تأثیرگذار، مسئولانه، هدفمند و همه جانبه، انسانی و اخلاقی در زمینه های گوناگون طراحی و تولید محتوا در زمینه علم در زندگی روزمره و انتشار یافته های ترویجی با بهره گیری از ابزارهای مختلف با هدف عمومی کردن علم و اشاعه تفکر علمی، تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

رسانه و ترویج علم

دکتر حسن نمک دوست تهرانی

به پاس قدردانی تلاش بی وقفه، مسئولانه، هدفمند، همه جانبه، مستمر و مؤثر در عرصه نظری و عملی پژوهشگری ارتباطات و روزنامه نگاری علم در جهت رشد آگاهی، پویایی و اخلاق حرفه ای جامعه رسانه ای، تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

احسان مهرجو

به پاس قدردانی از تلاش بی وقفه، مسئولانه، هدفمند، همه جانبه و حرفه ای در توسعه و ترویج مفاهیم علمی به زبان ساده با استفاده مؤثر از رسانه به عنوان بستری برای توسعه و عمومی سازی علم، تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

تلاش خلاقانه در ترویج علم

جمیله سادات میرهادی

به پاس قدردانی از خدمات ارزشمند و کوشش های پیگیر و مستمر در شوق انگیز کردن امر آموزش، فعالیت داوطلبانه و مؤثر جهت دسترس پذیر کردن آموزش برای دانش آموزان افغانستانی و خانواده هایشان، تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

دکتر مرضیه دهقانی فیروز آبادی

به پاس قدردانی از فعالیت ها و تلاش های پویا، تأثیرگذار، مسئولانه، هدفمند، همه جانبه، انسانی و اخلاقی در راستای گسترش و افزایش آگاهی و توانمند سازی عموم و پیوند دادن دانش و تخصص با جامعه و اجرای برنامه های متنوع علمی، پژوهشی و آموزشی، تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

نهادهای و انجمن های علمی برگزیده

پژوهشکده تاریخ علم دانشگاه تهران

صندوق نوآوری و شکوفایی

انجمن علمی- دانشجویی بین رشته ای علم و فناوری دانشگاه تهران

جایزه ادبیات کودک (بزرگداشت توران میرهادی)

فرزانه اخوت

به پاس قدردانی از فعالیت‌ها و تلاش‌های پویا، همه‌جانبه، تأثیرگذار، مسئولانه، هدفمند و حرفه‌ای در تأسیس کتابخانه‌های روستایی در مناطق مرزی، گسترش و ترویج فرهنگ کتابخوانی، ایجاد فرصت مطالعه منابع غیردرسی و دسترسی به کتاب‌های باکیفیت برای کودکان و نوجوانان مناطق محروم، سوادآموزی و آموزش مستمر به مهاجران افغانستانی، تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

جایزه بخش محیط زیست (بزرگداشت هنریک مجنونیان)

عادل سالاری

به پاس قدردانی از فعالیت‌ها و تلاش‌های پویا، همه‌جانبه تأثیرگذار، مسئولانه، هدفمند و حرفه‌ای در راستای حفاظت و احیای محیط زیست و گونه‌های حیات وحش از طریق افزایش آگاهی جامعه با برگزاری نشست‌ها و جلسات هم‌اندیشی‌ها و تعامل مجدانه با مسئولان محلی و حفاظتی، اطلاع‌رسانی و ارائه گزارش‌های مربوط به منطقه و سایر تلاش‌های مستمر، مجدانه و ارزشمند، تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

جایزه آموزگاران مناطق کم برخوردار (بزرگداشت محمد بهمن بیگی)

سمیه زارعی

به پاس قدردانی از خدمات ارزشمند و کوشش‌های پیگیر و مستمر در انجام فعالیت‌های داوطلبانه و مؤثر جهت احیا و اعتلای هنر، صنعت فرش‌بافی، یادگار گرانقدر نیاکانمان و شوق انگیز نمودن امر آموزش برای هنرجویان مناطق کمتر برخوردار کشور تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

کیهان ایمانی

به پاس قدردانی از خدمات ارزشمند و کوشش‌های پیگیر و مستمر در انجام فعالیت‌های داوطلبانه و مؤثر جهت دسترس‌پذیری و شوق انگیز نمودن امر آموزش برای دانش‌آموزان مناطق کمتر برخوردار، تندیس و لوح سپاس بیست و سومین دوره جایزه ترویج علم ایران را دریافت کرد.

پاسداشت مروجان علم

ویژه برنامه درختکاری (هفته منابع طبیعی و آبخیزداری)

زمان: شنبه ۲۰ اسفند ۱۴۰۰
ساعت: ۱۳:۳۰ الی ۱۵:۰۰
مکان: منطقه ۲۲، بلوار اردستانی، بوستان تندرستی

آیین پاسداشت مروجان علم با کاشت درخت به نام برندگان ادوار جایزه ترویج علم برگزار شد

همزمان با هفته درختکاری و منابع طبیعی به همت اداره محیط زیست و توسعه پایدار و با همکاری شهرداری منطقه ۲۲ تهران در بوستان تندرستی به نام هر یک از برگزیدگان جایزه ترویج علم ایران از دوره اول تا دوره بیست و سوم درختی کاشته شد. این مراسم، عصر شنبه ۲۰ اسفندماه با حضور جمعی از برندگان جایزه ترویج علم ایران در محل بوستان تندرستی در منطقه ۲۲ تهران برگزار شد.

دکتر اکرم قدیمی، رئیس انجمن ترویج علم ایران طی سخنانی در این مراسم اظهار داشت: جایزه ترویج علم ایران از سال ۱۳۷۷ به منظور قدردانی از کوشش‌های مروجان علم و تشویق عموم به فعالیت و

زمینه‌سازی برای ارتقای بینش و تفکر علمی در جامعه هر ساله اهدا می‌شود و اساساً تاسیس انجمن ترویج علم ایران در سال ۱۳۸۰ هم تا حد زیادی در راستای این جایزه بوده است.

وی با تقدیر از شهرداری منطقه ۲۲ که امکان کاشت درخت در بوستان تندرستی در پاسداشت برندگان جایزه ترویج علم را فراهم کرده ابراز امیدواری کرد که این بوستان به عنوان بوستان ترویج علم، میعادگاهی برای مروجان علم بوده و مقدمه‌ای برای ایجاد مراکزی مشابه در مناطق دیگر شهر شود.

قدیمی در ادامه یاد و خاطره مروجان فقید علم از جمله مرحوم توران میرهادی، محمود بهزاد، پرویز شهریاری، ابوالقاسم قلم سیاه، احمد قهرمان، محمد امین قانع‌راد، سیروس برزو و ... را گرامی داشت.

دکتر محیط طباطبایی، رییس کمیته ملی موزه های ایران (ایکوم)، دکتر کلانتری، مدیر محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری منطقه ۲۲ و دکتر گودرزی، شهردار ناحیه ۴ این منطقه نیز در سخنرانی هایی کوتاه بر اهمیت ترویج علم و ضرورت پاسداشت مروجان علم تاکید کردند.

این مراسم با کاشت نهال هایی به نام برندگان ادوار مختلف جایزه ترویج علم ایران و همراهان انجمن پایان یافت.